

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Sáu, ngày 03/10/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

BÀI 211

TÌNH THẾ GIAN LÀ HƯ TÌNH GIẢ Ý

Ở thế gian, có rất nhiều người đau khổ bởi tình yêu, tình cảm, những thứ liên quan đến chữ tình khiến con người đau khổ, sinh tử luân hồi. Họ vẫn nghĩ những điều này là thật, đến khi chết vẫn chưa nhận ra đó là giả. Phật đã nhìn thấu suốt và nói rõ cho chúng ta, tất cả những tình cảm ở thế gian chỉ là “*hư tình giả ý*”. Từ vô lượng kiếp đến nay, những thứ “*hư tình giả ý*” khiến chúng ta trôi lăn trong dòng sinh tử.

Các mối quan hệ trong ngũ luân chỉ là những mối nhân duyên, đủ duyên thì là Cha Mẹ, đủ duyên thì là vợ chồng, hết duyên rồi thì tan rã. Những người có duyên tốt với nhau thì sẽ báo ân, duyên xấu thì sẽ oan oan oan tương báo. Có những người con từ khi sinh ra đã luôn phá phách, làm khổ Cha Mẹ; nhưng có những người con gần như chỉ báo ân. Tất cả đều là nhân duyên tương hợp. Chúng ta phải nhìn thấu Sinh – Lão – Bệnh – Tử, nước mắt của chúng sanh khóc vì chia ly cha mẹ, người thân còn nhiều hơn cả nước biển. Có những người khóc khi kẻ thù chết vì họ cảm thấy sẽ không còn người đối đầu.

Chúng ta học Phật để thấu đáo mọi sự, mọi việc ở thế gian để khi gặp phải sinh ly tử biệt, những người chúng ta thương yêu nhất, trân quý nhất ra đi thì chúng ta hiểu đó là sự vô thường. Người thế gian vì chữ “*tình*” mà cố chấp, cưỡng cầu, muốn mọi việc theo ý mình nên họ khổ.

Khi Hòa Thượng Tịnh Không mất, có một số người gọi điện cho tôi và khóc rất nhiều, họ cảm thấy lạ khi tôi không khóc. Họ hỏi tôi là tôi có tổ chức cầu siêu hay làm gì để hồi hướng công đức phước báu cho Hòa Thượng hay không. Tôi nói, tôi sẽ không tổ chức gì vì những việc cần làm thì tôi đã làm hằng ngày, tôi không đợi đến khi Hòa Thượng mất mới làm. Tôi biết rất rõ ngày đó nhất định sẽ xảy ra, nên những việc cần làm thì tôi đã làm từ rất lâu. Khi Hòa Thượng mất, mọi người làm rất nhiều việc như tổ chức pháp hội, lễ cầu siêu, hồi hướng phước báu cho Ngài, nhưng những việc đó chỉ là “*hư tình giả ý*”. Việc thật tình, thật ý là chúng ta “*y giáo phụng hành*”, y theo lời dạy của Hòa Thượng mà làm. Ngày ngày chúng ta tu tích phước báu thì phước báu đó sẽ đến được với tất cả những người thân của chúng ta và đến được với tất cả chúng sanh. Người thế gian thích làm trên hình thức, thích “*hư tình giả ý*”. Chúng ta làm trên hình thức càng long trọng thì chúng ta càng “*hư tình giả ý*”.

Hòa Thượng nói: **“Người thế gian đều cảm thấy các thứ tình như tình cảm, tình yêu, tình vợ chồng, tình bạn rất đáng quý, nhưng những thứ này đều không phải là thật mà đều là giả, giả yêu, giả thương, giả quan tâm”**. Những thứ tình cảm này không phải là thật mà chỉ là giả hợp. Chúng ta biết sự giả hợp này để không quá khổ đau khi phải chia tay, sinh ly tử biệt. Việc này nói thì dễ nhưng rất khó để tham thấu!

Người xưa kể câu chuyện, có một người trưởng giả gọi người con ông thương yêu nhất đến và nói: **“Cha sắp chết rồi, con có thể chết với Cha không?”**. Người con từ chối và bỏ đi. Ông gọi người vợ mình yêu thương nhất đến và nói như vậy nhưng người vợ cũng quay đi. Người thế gian nói: **“Độc lai độc hướng”**. Chúng ta đến một mình và rồi cũng sẽ ra đi một mình. Chúng ta nhìn rõ chân tướng này thì chúng ta mới chuẩn bị sẵn hành trang cho mình để khi ra đi, chúng ta không phải ra đi một mình. Những người không nhìn thấu thì luôn bám víu những thứ tình cảm ở thế gian thậm chí bám víu vào tiền tài, danh vọng, vật chất, địa vị.

Có những thứ tình cảm chúng ta tưởng chừng như rất thật nhưng nó cũng là giả. Có những người nói, khi họ nhìn thấy Cha, Mẹ, vợ, chồng sắp mất thì họ rơi nước mắt nhưng cũng không biết phải làm gì. Mỗi chúng ta đều sẽ có cảm giác này, chúng đều sẽ rơi nước mắt mà không biết làm gì. Đây là vì chúng ta chưa tham thấu, nếu chúng ta tham thấu thì chúng ta đã làm cho họ từ rất lâu. Nếu hằng ngày, chúng ta tích công bồi đức thì chúng ta đã vì họ mà làm. Ngày ngày, chúng ta tích công bồi đức vì Cha Mẹ, Thầy Cô, thân bằng, tất cả chúng sanh thì khi nhìn thấy họ ra đi, chúng ta cũng cảm thấy bình thường. Vì chúng ta biết rằng trong kiếp nhân sinh này, sự **“sinh ly tử biệt”** nhất định phải đến. Có những việc ở thế gian diễn ra như một vở hài kịch, hôm rất rất yêu thương nhau nhưng ngày mai trở thành kẻ thù. Tôi đã nhìn thấy những cuộc tình đẹp như trong tranh nhưng cuối cùng khiến người trong cuộc đau khổ đến vô cùng, vô tận.

Hòa Thượng nói: **“Các bạn xem tin tức về đời sống hôn nhân hay đến những pháp đình, chúng ta sẽ nghe thấy những cuộc ly hôn ly kỳ”**. Ở nước ta, những năm qua, có những cuộc ly hôn mà người trong cuộc tranh chấp nhau nhiều ngàn tỷ. Đây đều là hư tình giả ý. Ngày trước, tôi có một người sếp, vì ông phạm phải sai lầm trong hôn nhân nên khi ông rời khỏi gia đình, ông không lấy bất cứ một thứ gì, ông để lại nhà, tài sản và quyền nuôi con cho vợ. Người thế gian rất phức tạp, chữ **“tình”**, chữ **“tiền”** khiến con người đau khổ. Tất cả đều là hư tình giả ý.

Hòa Thượng nói: **“Người thế gian mang theo cảm tình, cái yêu này chỉ là giả yêu, không đáng tin. Vì sao vậy? Vì nó có thể thay đổi và rất dễ dàng thay đổi. Thay đổi đến sau cùng thì thành oan gia trái chủ, thù hận lẫn nhau. Cho nên “tình” ở thế gian là giả, không phải là thật, không đáng tin!”**. Chúng ta đều đã từng ném phải những sự thay đổi phũ phàng, thậm chí chính chúng ta là người đã thay đổi. Nếu chúng

ta đang trải qua đời sống rất tốt thì chúng ta sẽ chỉ tin một chút những lời dạy này của Hòa Thượng, chúng ta đều đang thấy tất cả là thật, không phải là giả.

Hòa Thượng nói: **“Các thứ tình ở thế gian chỉ là giả, chúng ta phải nương vào Phật Bồ Tát, Phật Bồ Tát mới chân thật yêu thương chúng sanh chúng ta. Phật Bồ Tát đến thế gian mang theo thứ tình yêu mà người thế gian không có, đó là “vô duyên đại từ”, lòng đại từ không có nguyên nhân”**. Các Ngài không thương một người nào đó vì họ là con, là vợ chồng, là đệ tử của các Ngài, các Ngài không có đối tượng để thương. Tình thương của Bồ Tát là **“chúng sanh duyên từ bi”**, từ bi với tất cả chúng sanh. Bồ Tát vẫn nhìn thấy đối tượng để thương nên tình thương này cũng chưa rốt ráo. Tình thương của Phật vượt cao hơn, các Ngài không có đối tượng thương, đây gọi là vô duyên đại từ. Phật Bồ Tát chân thật yêu thương chúng ta. Tình yêu của người thế gian là vì tư lợi. Ở thế gian, khi đối tượng mà họ yêu không còn khả năng đáp ứng nhu cầu của mình thì thái độ của họ sẽ thay đổi.

Có những người cho rằng, tôi không có cảm tình, không quan tâm đến người khác, họ cho rằng tôi phải làm một việc nào đó thì mới là có tình cảm nhưng đó chỉ là **“hư tình giả ý”**. Chúng ta phải nỗ lực làm những việc cần làm, không cần làm những việc **“hư tình giả ý”**, những việc xen tạp. Hôm trước, tôi xuống Đà Nẵng để tổ chức lễ tri ân vào buổi sáng, người trong gia đình muốn tôi ngay buổi chiều về Đà Lạt để cúng lễ thôi nôi cho cháu. Tôi phải giải thích vì mọi người chưa đủ **“tâm”** để có thể hiểu được, họ vẫn chấp chước, cảm tình vọng động. Tôi giải thích với mọi người là ông ngoại đi làm nhiều phước lành để con cháu có phước báu, những người trong gia đình có thể cúng thay tôi.

Trong **“Tứ Y Pháp”**, Phật dạy chúng ta: **“Y trí bất y thức”**. Chúng ta dùng trí tuệ làm những việc lợi ích chúng sanh đừng dùng cảm tình làm việc. Đi đến đâu, tôi làm tất cả những việc cần làm, chân thật lợi ích chúng sanh, không cần làm những việc **“hư tình giả ý”**. Tôi đang làm những việc lợi ích cho chúng sanh thì cho dù việc của cá nhân lớn như thế nào tôi cũng sẽ làm sau. Một lần, khi tôi ở Hà Nội, người nhà gọi điện báo cho tôi biết, con gái tôi phải mổ sinh cấp cứu. Mọi người nghĩ rằng tôi sẽ lập tức bay về Đà Lạt nhưng tôi không làm như vậy vì tôi tin rằng có Phật Bồ Tát, Thiên Long Hộ Pháp, tôi tin vào phước báo. Mọi người gọi điện thông báo cho tôi khi tôi sắp đi ngủ, sau đó, tôi vẫn đi ngủ bình thường. Khi tôi thức dậy vào lúc 3 giờ sáng thì đọc được tin nhắn thông báo là mọi sự đã tốt đẹp. Thời khóa, lịch trình của tôi hoàn toàn không bị phá vỡ. Tâm chúng ta phải có sức định, nếu tâm chúng ta bao chao dao động thì không thể làm được việc này. Chúng ta thường chìm đắm trong cảm tình vọng động. Phật dạy chúng ta y theo trí tuệ, đừng y theo tình cảm làm việc nhưng chúng ta luôn làm việc theo cảm tình nên chúng ta khổ đau, phiền não.

Hòa Thượng nói: **“Tình yêu của Phật Bồ Tát là vĩnh viễn bất biến, bạn tôn kính Ngài thì Ngài yêu thương bạn, bạn hủy báng, hãm hại Ngài thì Ngài vẫn yêu thương bạn. Ngài vĩnh viễn không thay đổi cái tâm đó. Đây gọi là Bồ Đề, đây gọi là chân. Cho**

nên tình yêu chân thật chỉ có ở trong Phật pháp, ở thế gian không có!”. Người không học Phật nghiêm túc, không thấu hiểu Phật pháp sẽ không chấp nhận điều này. Nhiều người thế gian thắc mắc tại sao chúng ta có thể làm mọi việc một cách hy sinh phụng hiến, vô tư vô cầu. Cuối cùng họ nhận ra rằng vì chúng ta là người học Phật, niệm Phật. Người thế gian làm việc gì cũng có mong cầu, có người cầu lợi, nhưng cũng có người cầu danh, muốn khẳng định mình, lưu lại tên tuổi ở thế gian.

Hòa Thượng nói: ***“Người thế gian chỉ là hư tình giả ý, chúng ta nhất định phải hiểu rõ ràng, tường tận đừng để bị thiệt thòi. Phật Bồ Tát dạy chúng ta phải lý trí, không nên khinh xuất mà khởi cảm tình”***. Chúng ta mất rất nhiều thời gian cho những thứ giả này, khi chúng ta nhận ra tất cả là giả thì chúng ta lại đau khổ. Có người đau khổ vì họ đã hy sinh tất cả cuộc đời vì con nhưng sau đó chúng lại đối xử với họ không tốt.

Thánh Hiền xưa nói: ***“Giao tình của quân tử nhạt như nước”***. Phật Bồ Tát có rất nhiều việc cần làm cho chúng sanh, các Ngài không có thời gian rảnh để uống trà, bàn bạc về cách độ chúng sanh. Giao tình của kẻ tiểu nhân ngọt như mật nhưng tất cả chỉ là giả. Chúng ta luôn tự động ở trong trạng thái cảm tình, vọng động. Chúng ta chưa có được lý trí như Phật Bồ Tát thì chúng ta nương theo sự dạy bảo của các Ngài. Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta chưa có trí tuệ của Phật Bồ Tát, của Thánh Hiền thì chúng ta mượn nhờ trí tuệ của các Ngài”***. Chúng ta nghe lời, làm theo chính là chúng ta mượn nhờ trí tuệ của các Ngài.

Hòa Thượng nói: ***“Cảm tình là mê, lý trí là giác. Chúng ta là những người học Phật, chúng ta phải lấy lý trí làm chủ. Tuy chúng ta vẫn còn cảm tình nhưng cảm tình này là từ trong lý trí lưu xuất ra, không phải từ trong mê hoặc điên đảo, chấp trước mà sinh ra”***. Chúng ta không phải là những con người khô khan, gỗ đá, chúng ta có cảm tình nhưng cảm tình này phải lưu xuất từ trong lý trí, không phải từ cảm tình vọng động. Những lời của Hòa Thượng rất sâu sắc, chúng ta còn cảm tình nhưng cảm tình này phải lưu xuất từ trong lý trí, không phải từ trong mê hoặc điên đảo, chấp trước. Nếu cảm tình lưu xuất từ trong lý trí thì chúng ta vẫn làm mọi việc được rất tốt. Nhưng nếu chúng ta làm theo cảm tình sinh ra từ trong mê hoặc, điên đảo thì chúng ta chắc chắn sẽ làm sai.

Hòa Thượng nói: ***“Từ trong trí tuệ mà có cảm tình thì không gọi là yêu mà gọi là từ bi”***. “Từ bi” là tình cảm lưu xuất từ trong lý trí. “Yêu” là tình cảm lưu xuất từ mê hoặc, điên đảo. Phật Bồ Tát, Thánh Hiền nhân lưu xuất ra cảm tình từ trong lý trí nên những tình cảm này không có tác dụng phụ. Tình cảm của chúng sanh lưu xuất từ trong mê hoặc điên đảo nên tình yêu này có rất nhiều tác dụng phụ.

Hòa Thượng nói: ***“Cảm tình từ trong phân biệt, chấp trước, tình thức mà lưu xuất ra thì gọi là yêu. Từ trong tâm chân thành lưu xuất ra thì gọi là từ bi. Hành nghi cả đời của chư Phật Bồ Tát, cổ Thánh Tiên Hiền là từ bi vô cùng, vô tận, là vĩnh hằng. Các Ngài yêu thương tất cả chúng sanh “vô vi bất tri”***. “Vô vi bất tri” là quan tâm đến những việc nhỏ nhất. Phật Bồ Tát luôn ở bên cạnh chúng ta. Các Ngài sẽ vì chúng ta an

bài tất cả mọi sự mọi việc. Chúng ta thường nghĩ rằng mình phải an bài, sắp xếp mọi việc, nên chúng ta khởi vọng tưởng, phân biệt, chấp trước. Chúng ta làm mà không khởi vọng tưởng, phân biệt, chấp trước thì mọi việc vẫn sẽ tốt. Rất ít người tin vào điều này!

Hòa Thượng nói: **“Việc này chúng ta phải nên thể hội thấu đáo, chúng ta có thể hội thấu đáo là chư Phật Bồ Tát sẽ vì tất cả chúng sanh lo nghĩ hay không?”**. Chúng sanh muốn được Phật Bồ Tát lo nghĩ thì chúng sanh đó phải làm tất cả những việc mà Phật Bồ Tát làm. Cho dù chúng ta chưa làm được hoàn toàn giống như Phật Bồ Tát thì ít nhất chúng ta cũng làm được 1% đến 2%. Chúng ta làm được từ 1% đến 2% thì chúng ta gần như nhận được 1% đến 2% sự bảo hộ của Phật Bồ Tát. Đây không phải là Phật Bồ Tát phân biệt mà những việc chúng ta đã làm chính là sự bảo hộ cho chúng ta.

Hòa Thượng nói: **“Chúng ta phải dùng tâm chân thành yêu thương, giúp đỡ tất cả chúng sanh. Chúng ta dùng tâm chân thành, bình đẳng, yêu thương, đối đãi với tất cả cỏ cây, hoa lá, đất cát, sỏi đá”**. Nếu chúng ta dùng được tâm này đối đãi với tất cả chúng sanh thì gần như chúng ta sẽ được Phật Bồ Tát bảo hộ. Hòa Thượng thường nói: **“Phật Bồ Tát sẽ vì chúng ta mà an bài chu đáo mọi bề”** nhưng chúng ta thường không tin việc này. Chúng ta thường cố gắng an bài xong việc của mình thì mới đi lo cho chúng sanh. Sự an bài của chúng ta không thể tốt bằng sự an bài của Phật Bồ Tát. Việc này chúng ta cần thời gian dài để tham thấu!

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập Mang lại lợi ích cho mọi người!